

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องผลของการเบี่ยงเบนความสนใจที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบจำนวนเด็กปฐมวัยที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการปรับพฤติกรรมโดยวิธีการเบี่ยงเบนความสนใจ กลุ่มตัวอย่างคือเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 3 - 5 ปี จำนวน 20 คน ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นอย่างน้อยจากการสังเกตและคัดเลือกแบบเจาะจงของผู้วิจัยจากจำนวนประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ วิธีการเบี่ยงเบนความสนใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 วิธี เพื่อใช้ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านคำพูดและการกระทำของเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกเวลาที่เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นเวลา 8 สัปดาห์ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 และแบบตรวจสอบพฤติกรรมก้าวร้าวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง คือ χ^2 (Chi – Square)

สรุปผลการวิจัย

จำนวนเด็กปฐมวัยที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการตีเพื่อนและขว้างปาสิ่งของ หลังการทดลองลดลงจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่จำนวนเด็กปฐมวัยที่แสดงพฤติกรรมชอบสบถหรือพูดคำหยาบ รบกวนเด็กอื่นในชั้น หยิกเพื่อน ตะเพื่อน และผลักเพื่อน หลังการทดลองลดลงจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ดังต่อไปนี้
จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าหลังการปรับพฤติกรรมโดยวิธีการเบี่ยงเบนความสนใจมีจำนวนเด็กที่แสดงและไม่แสดงพฤติกรรม

ก้าวร้าวของกลุ่มตัวอย่างใน 2 พฤติกรรมได้แก่ การขว้างปาสิ่งของ และตีเพื่อนที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในอีก 5 พฤติกรรมได้แก่ พฤติกรรมการสบถ ใช้คำหยาบ รบกวนเด็กอื่นในชั้น หยิกเพื่อน ตะเพียน และผลักเพื่อน ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในอีก 11 พฤติกรรมได้แก่ พฤติกรรมโต้เถียงกัน คำเพื่อน ล้อเลียนครู และเพื่อน ทำลายสิ่งของตนเอง ทำลายสิ่งของผู้อื่น พุดอะอะโววายวาย แกล้งเพื่อน ต่อยเพื่อน ทบตีเพื่อน ดิ้นกับพื้นเวลาไม่พอใจ และชอบทบตีหรือสิ่งของ ซึ่งมีจำนวนน้อยและไม่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนพฤติกรรมที่เหลือคือพฤติกรรมเถียงครู กัดเพื่อน ทำร้ายร่างกายตนเอง ทำร้ายร่างกายผู้อื่น และส่งเสียงกรี๊ดเวลาไม่พอใจ เป็นพฤติกรรมที่เด็กไม่แสดงออกให้เห็นเลยตลอดช่วงการทดลอง

ผลการวิจัยดังกล่าวจึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และแสดงให้เห็นว่าการปรับพฤติกรรมโดยวิธีการเบี่ยงเบนความสนใจได้ผลดีตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะเด็กที่แสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรง เช่น ตีเพื่อน ลดลงจาก 12 คน เหลือ 1 คน และขว้างปาสิ่งของจาก 7 คนกลับไม่ปรากฏให้พบอีกเลย สบถใช้คำหยาบ จาก 14 คน เหลือ 7 คน รบกวนเด็กอื่นในชั้นจาก 8 คนเหลือ 2 คน หยิกเพื่อนจาก 7 คน เหลือ 1 คน และเด็กที่เตะและผลักเพื่อนจาก 5 คน กลับไม่ปรากฏให้พบอีกเลย ทั้งนี้เพราะวิธีการเบี่ยงเบนความสนใจที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยที่ละน้อย โดยไม่มีการลงโทษสามารถปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยในรายพฤติกรรมดังกล่าวได้โดยชวนเด็กทำกิจกรรมที่เด็กสนใจหรือพาไปเล่นตามมุม เพื่อให้ระบายความคับข้องใจ และปรับเปลี่ยนอารมณ์ การเล่นจึงเป็นสิ่งที่เด็กชอบเด็กจะมีจิตใจเบิกบานรู้สึกเพลิดเพลิน สนุกสนานกับกิจกรรมที่ทำ รู้จักควบคุมตนเอง รู้จักระงับอารมณ์ทำให้สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับผู้อื่นได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) และเด็กจะเกิดการเรียนรู้ว่าการเล่นดีกว่าการก้าวร้าว (ธีระ ประพตกิจ, 2538) และเมื่อเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงแล้วครูยกย่องชมเชยต่อหน้าเพื่อน ๆ เพื่อให้เด็กรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับและเป็นที่สนใจของเพื่อน ๆ เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้วพฤติกรรมก้าวร้าวนั้นก็ยังคงลดลงอยู่ ผลการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทธยา กฤษณะพันธุ์ (2540) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมเสริมแผนการจัดประสบการณ์ปกติมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม อีกทั้งสิ้นสุดการทดลองแล้วพฤติกรรมก้าวร้าวเหล่านั้นยังลดลงอยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัด

กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้เช่นเดียวกับการวิจัยของ รังสิมา สีนะพงษ์พิพิธ (2540) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้ตัวแบบในนิทานหุ่นมือต่อการ ลดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน โดยกลุ่มทดลองได้ดูตัวแบบในนิทานประกอบ หุ่นมือที่แสดง ทักษะทางสังคมที่เหมาะสม และกลุ่มควบคุมได้ดูนิทานประกอบหุ่นมือตามแบบเรียน พบว่า เด็กที่มีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวสูงได้ดูตัวแบบในนิทานประกอบหุ่นมือที่แสดงทักษะทาง สังคมที่เหมาะสมมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่าเด็กที่มีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวสูงที่ได้ดู นิทานประกอบหุ่นมือตามแบบเรียน

นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับพัชรา พุ่มพชาดิ (2533) ซึ่งศึกษา อิทธิพลของเสียงดนตรีที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย พบว่า เสียงดนตรีช่วยลด พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยทั้งการก้าวร้าว โดยการกระทำ และโดยคำพูด และการใช้ เสียงดนตรีประกอบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง กว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติและสอดคล้องกับฉัตรไชย เสลา (2542) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก ปฐมวัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนทดลอง และเมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้วพฤติกรรมก้าวร้าวยังคง สภาพการลดลงอยู่สอดคล้องกับณรงค์ศักดิ์ ดิสจันทร์ (2545) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้ เทคนิคการเสริมแรงแบบการเพิ่มพฤติกรรมอื่นที่พึงประสงค์ (DRA) และเทคนิคการ เสริมแรงแบบยืดเวลา (DRL) ต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าว สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า การใช้ เทคนิคการเสริมแรงแบบการเพิ่มพฤติกรรมอื่นที่พึงประสงค์ (DRA) และเทคนิคการ เสริมแรงแบบยืดเวลา (DRL) สามารถปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยให้ลดลงได้ สอดคล้องกับนราวดี นิภาพฤกษ์ (2548) ที่ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมศิลปะและการเสริมแรง ทางสังคมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมก้าวร้าว ทางกายและทางวาจาในระยะทดลองและระยะติดตามผลลดลงจากระยะพื้นฐาน และเด็ก ปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปะและ การเสริมแรงทางสังคมจากครูมีพฤติกรรมก้าวร้าว ทางกายในระยะทดลองน้อยกว่าเด็ก ที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปะและการเสริมแรง ทางสังคมจากเพื่อนและสอดคล้องกับ กานติมา สิริวิชชา (2550) ที่ได้ศึกษาผลของกิจกรรม การเดินบัลเล่ต์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัย

ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อผ่านกิจกรรมการเดินบัลเล่ต์ พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเดินบัลเล่ต์ลดลงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเดินบัลเล่ต์

ผลการวิจัยนี้จึงสนับสนุนแนวคิดของวันเพ็ญ บุญประกอบ (2552) ที่กล่าวว่า การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นเรื่องที่ต้องทำตั้งแต่ต้น เมื่อเด็กยังเล็กไม่ควรปล่อยปะละเลยจนรุนแรง โดยเฉพาะการเบี่ยงเบนความสนใจเป็นเรื่องที่ง่าย ๆ เหมาะสมสำหรับเด็กเพราะเป็นวิธีที่หลีกเลี่ยงการลงโทษให้เด็กโกรธและก้าวร้าวมากขึ้น แต่เด็กกลับได้ประโยชน์เพราะเด็กจะมีเหตุผลมากขึ้นและได้ระบายความคับข้องใจที่มีอยู่คงที่ ชีระ ประพฤติกิจ (2538) ได้กล่าวว่าเทคนิคการปรับพฤติกรรมโดยวิธีการเบี่ยงเบนความสนใจเป็นวิธีการปรับพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลเปลี่ยนความสนใจจากการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่เหมาะสมไปสู่การกระทำอย่างอื่น หรือต่อสิ่งอื่นที่เหมาะสมกว่าโดยไม่มีการลงโทษหรือเสริมแรง เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทุกครั้งครูให้สัญญาณโดยการเตือน ห้ามปราม แล้วชวนไปทำกิจกรรมอื่น ที่เด็กสนใจเพื่อให้เด็กเรียนรู้ว่าการทำกิจกรรมเพื่อระบายความคับข้องใจดีกว่าการก้าวร้าว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กปฐมวัยทั่ว ๆ ไป แทนการลงโทษซึ่งมักเพิ่มพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้น
- 1.2 ควรนำวิธีการเบี่ยงเบนความสนใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในส่วนข้อที่บกพร่องไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้ในการเบี่ยงเบนความสนใจให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
- 1.3 โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูได้ใช้วิธีการเบี่ยงเบนความสนใจแทนการลงโทษเพื่อเป็นแนวทางแก้ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 การวิจัยครั้งต่อไปประชากรที่ใช้ควรมีอายุในระดับเดียวกัน หรือชั้นเดียวกันเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบและเลียนแบบกันในกลุ่มที่มีวุฒิภาวะพอ ๆ กัน
- 2.2 การวิจัยครั้งต่อไปประชากรที่ใช้ควรมีจำนวนที่มากเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มและใช้เป็นตัวแทนเด็กปฐมวัยทั่ว ๆ ไป ได้มากขึ้น
- 2.3 ควรใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อที่จะได้แน่ใจว่าการปรับพฤติกรรมโดยวิธีนี้ได้ผลอย่างแท้จริง

2.4 ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ เกี่ยวกับเด็ก เช่น อาชีพของผู้ปกครองฐานะทางครอบครัว ฯลฯ เพื่อที่จะได้เห็นผลที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว